

Zzyuwaw nqu linqgan na qalang Ibaw

伊苞部落事件簿

創作理念

klhul ni Utux ga iyat hinqilan na 'tayal, mhani zngyan sami na 'laqi' kinbahan lga, yasa' qu hinqilan ta la.

aring saku laqi' cikuy mung pinqzyuwaw na lk'aba' maku' Komin zyuwaw nqu pinhkngyan na bbinkesan ta, myan nqu mtuliq ru mhkani aring squ innlung qbaqan mu lozi' qu bbinkesan ta, Zipun ziray na lkmTanah Tumul, lk'aki' Amuy Watan, lkotas Yawi Tanah traing maki qalang Ibaw na', zyuwaw nqu sqzinut ita

Kbalung ziray Kominsehu..., ana cyxu maki' squ 'tuxan kwara' lhga ga, tmrang pinqzyu' lhgana i lk'aba' mu, tmlux ku mung, nyux muliq kwara' bbinkesan mu lozi'.

sbiru' maku' ke' Theluw, sbiru' maku' ke' Tayal, qutux qutux pinnongan maku', kana ta zngi', kana ta laxan tmrag ta lmpuw binrwan ta ka innlung qbaqan squ zzyuwaw na sraral, nyux mtuliq ru mqyanux squ qsahuy inlungan qu lkotas ki lk'aki ta lozi'.

作者簡介

胡信良 Lulyang Nomin

達遼岸文化工作室耕字人
桃園市復興區民代表會組員

左手寫漢語，右手寫族語，曾獲得原住民文學獎短篇小說首獎及散文首獎、台灣文學獎漢語短篇小說正獎、鍾肇政文學獎短篇小說副獎、吳濁流文學獎散文副獎、花蓮縣後山文學獎短篇小說獎等多種獎項，亦曾獲選國家文藝基金會長篇小說《Tata tqenuw》專案，並榮獲 112 年度原住民族委員族語父親。

人的終結並不是在被神靈收割的那一刻，當我們被後代遺忘時，那時才是真正的死亡。

從小聽著父親 Yumin Upaw 口述過去的祖先的事蹟時，鮮明的人物從父親的記憶走出來，總感覺著先祖又再一次在我的心裡活過來，日治時期以前的第一代祖先高祖 Tanah Tumul 和客家高祖母 Amuy Watan，伊苞部落時期的曾祖

父 Yawi Tanah，國府初期的馬崙徵工事件……，他們雖然都在厄篤汗祖靈地，但父親每一回述說著他們的故事時，我靜靜聽，先祖們又再一次在我心中活過來。

我左手寫漢語，右手寫母親的語言，一字一句，讓他們在文字裡不被遺忘，記憶不墜，他們被讀起時便又再次活在後人心中。

Zzyuwaw nqu lnpngan na qalang Ibaw

kawas te 1922, mtlom qu cyux 'twan trakis kkhu' qutux qalang na Ibaw. kawas nasa, ini' kbsyaq hinbetan g'nux qu Yumin. te pitu ryax tmsuqan pintriqan ka sazing qalang ubuy Mkgogan na Cyama cyun squ Sincik syuw ki ubuy Mklesan na Su'aw cyun squ Mnka' syuw.

mqbubu' yan nqwaq na rugu' qu qutux lahuy. mlukus squ mqalux mwah pk_yaya' qu kinsat Zipun. mbeng squ patus qmbuyang bih Isita Kebu. merey mha blngan puniq squ kkhu' nha'. misu balay mtlom cyaba' balay yana' nya'. kinlhan na Ibaw qu trakis qetun ga, wal ptklxun la.

wayal seran na patus qu qutux qalang. myuhum ru ini' htuw ke' qu mlikuy nha'. msesyaw kruma' kneril mpanga' laqi' smom boq roziq mha, "phswa' ta' mqyanux la!" kruma' ga, mthangan mlikuy nha' hmwaw mnglis, "wal ms'ungat qutux puniq qu sin'bkan kinnloh ta' qutux kawas." cinqalang thmut mxal qshahy ru memaw squ mks'ang ki mngilis kska' nha' mha "pkyayun nha' qu Ibaw ga?"

rmwang qu yana' puniq. kahul squ uru zmup qu behuy. kska' na glu nya' mluw sa bnkis hmwaw qu Yumin ru misan mzyup squ qutux gaga' qu yaba' Yabung ki laqi'

nya'. maki' ska' na squliq mangay wal mtkalux kkhu'. mita' squ yutas nya' maki' gleng na squliq qu cipuq Yumin. mrhuw Yawi' Tana' nqu Ibaw. wiwan qparung utux sa rgyax r'ra' sinrxan nya'. cyux hlan qutup qu tqryan cikay snonux nya' ru mkuku' lihuy nya' ga, qwayan nqu mayung. tnglan qengay qu sazing papak nya'. yan bagah mqalux khmay ru yan llyu lalaw msrong qu qawil. memaw mtalah qu mmasa' nya'. 'zil qba' smru' sa bengan lalaw behuw. kinsmyax na lalaw yan ngungu' qulih mhtuw squ llyu na ubu'. pinsthngan nya' ga, cyux ptasan squ ubu' lalaw nya'.

mrhuw Yawi' Tana' mthmut skura' squ thoki' Siten kmal mha, "swa' su' lomun qu kkhu' myan? mha ni qalang maku' qmuriq squ patus mamu ga, phogun sami ni utux ay'!"

pinkeran na mshat qu Gogan. kawas nasa, ginlengan na pgleng Urusisaki ga, mhoqil squ pintriqan nqu mrhuw ka Yawi'. kawas te 1910 ga, Samuray Nihontow qasa minbneng nqu Zipun mciriq slabang squ bhray na ayong. bih rgyax na Bongbong squ gong hbun. mpuw tunux qu wal nya' tngan. kinmotux na squliq. Zipun ga memaw mngungu' sm'ang qu kinsat Isita kebu' mha, "Arino Itoc, nyux qu shat lmpuw innaras

nha' patus kinnsyuw ni Gogan." kebu' qasa ga, cyux tkmu' ska' na sshat hmwaw mha, "sazing patus Murata' ga, ini' mamu bqan na'. wal pitu' ryax la. ana ga, tehuk soni' ini' simu pcyuwagiy na'."

"utux ga, cyux mita' itan." tmuring kayal qu mrhuw Yawi' mha, psyaxan na yana' puniq qu rgyas nya'. ki'an kapil sa 'zil papak ru rgyas nya'. bih pintriqan na rgyax Snariq. "wayal maku' skahul lalu' na utux binkesan myan maqut sami ka Ibaw. ungat squliq lmqing squ patus."

kmayal qu kinsat mha "wayal trhuw tngsa' qu mrhuw Ulaw na Hakawan ay'!"

maqut qu Yawi' Tana' mha "ini' sami gluw squ Gogan smbu' squ squliq Klesan."

masuq kmayal lga, m_yup ska' na kinsat qu Yawi'. hopa' mqara' nya' ru si gluw squ rryus nya' pturing patus. msobih Isita kebu' lga, mhngan nasa, wagiq balay hi' na Yawi' mngungu' squ hiya'.

"kwara' pinqzyuwan na mrhuw Hakawan ga, bngciq ka kinqplan na rapal mskura' squ qalang na Ibaw." memaw mrbil qu kinsat ms'urux puyu na mrhuw bnkis Yawi' Tana'. kinsyagan nya' ga, ungat qu kinratal nya' la.

mrhuw Yawi' ga, kze'un nya' lmnnglung zyuwaw na linqing nqu patus. iyat yan hmyaq na buli' qu zyuwaw qani. katun nya' prahum nya' msramu'. mstrahum ru mkuku' lihuy nya'. skura' squ kinsat kmayal mha "linnqing patus na hasisyo' ga, iyat kcipuq na zyuwaw ay'!"

ktan na kebu' qu roziq mrhuw Ibaw mqryaw. musa' te suru nqu kkinsat. hmwaw qu kebu' mha "pakayaro! Arino Itoc, ulung ita' pksyuw patus smbu' squ paris mamu. nyux simu smyaqeh Theno Hoka."

"wiwan qulih lmuhuw mtasaw na qsya' kinayal maku'. ungat qu kinbrsan maku'." mha qu mrhuw bnkis na Tayal.

"laxi luhuw isu' nanak. zik na pitu' ryax ga, stuy bih squ hekisic Utaw Nokan qu ppatus qasa. mha ni ini' mamu bqan ga, iyat lomun kkhu' nanak ay'. tbkan myan nqu qongu squ qalang na Ibaw." masuq kmayal kebu' Isita lga, ana ga, mngungu' psyuk nqu squliq Ibaw ru si hakas msbinah hasisyo' Gogan la.

mrhuw Yawi' smru' sa bengan na lalaw nya'. mhut hmut nya'. si cinroziq mita' squ sinrhigan na kinsat Zipun.

mhngan nasa. mlahuy kwara' mmlikuy

bih tanux squ ngasal na Yawi' Tana'. ska' nya' ga, syun sa tgbil ru 'twan nha' qqhoniq mnahu' puniq ru sbehuyun ru psyaxan squ qalang na Hakawan.

hazi' na mspat blihun na mmlikuy mtpala' malah puniq. ini' syang kwara' nha'. nanak hngyang na puniq pakpak mha. ana minsazing pintriqan na Yawi' ga, memaw r'usuw lihuy nya' ru magal qhutul smuling squ tutuh nya' muhay squ qalux na huzil nya'. kbzih hmtog ru smi' qengay takan squ papak nya'.

pebalay Yukan laqi' na mrhuw mbsuk mcqun tama' bih yaba' nya'. msina' squ gloq tutuh na yaba' nya'.

mtuliq qu Yukan Yawi'. mquriq mnbuw qwaw na trakis ru mbusuk. mtalah rgyas nya'. smhong kmal mha, "yaba' maku' ga, pinqutan nya' kwara' squliq la. knan ga, nanak squliq na Ibaw ga snhyun maku'."

mskura' mtama' rhiyal squ Watan Nabung qu hiya' ptinging kmayal mha, "nha' balay ka Yaba' ki laqi' lmqing patus. memaw ta' nha' shili' ita' ka squliq na Ibaw."

Watan Nabung mthmut lmhuw mha "sami ga, mwah mtlapaw mluw squ sinqutux na gaga' mamu. mha ni ini' simu snhi' ga,"

tpru' cikay lru kmayal mha "mha ni rmqni' sami ga, spgluw gaga' na Tayal ga, kana sami kragi na utux bnkis hmtung btunux nha'."

"qutux ramu' ta' ita' ka squliq na Ibaw. nanak simu ka msrihaw knatan lubay bubu'. ima' lpi?"

Watan Nabung skura' squ mrhuw Yawi' sklgn nya' laqi' nya' mtuliq.

kmayal qu mrhuw mha, "Watan, mhani spuawah su tmgaga qani ga, ungat kin'uqu su, iyat nbah snhi' qu Zipun."

"sami ki laqi' maku'. ini' sami tmma' maniq. qinnxan myan ga, kahul squ minsbayux kwara'. ana ga, nyux simu hmut hmili'. mrhuw ani sami skwiwan kmayal ini' s'anak na ke'."

kmal qu mrhuw mha "si pinsasa' tngsa' squ ungat qu kinhmtan su'."

Watan Nabung tmuring kmayal mha, "nyux utux ta' mita' knan." tmucing skutaw ru mtalalah roziq nya'. "mha ni sami ka yaba' ki laqi' quriq lmqing patus ga, pkrmus sami la. musa' ungat ptlalu' qu kinbahan maku' la."

"kahul simu qu wayal mtkalux qu kkhu' qalang ta'. ana simu pinturing ga, nanak pintnaqan nqu knatan lubay bubu' ga, sinnyuwagan maku'." tbka' hmwaw sm'ang

qu Yukan mha, "utux ga mbalay. ini' kaki' squ mbsukan."

mtkgil qu Yukan ru hmtog lalaw skura' squ Watan mnoyas. "suxan ga, hata' tmqsinu. utux musa' pspung ita' ru pqs'un saku' nya' magal qsinu. yaqu isu' qu ptngsa' minquriq la." meliq lalaw smngus squ hiya'. mtuliq qu kwara' mlikuy qmhut. memaw si bu' sa roziq qu kinsmyax na lalaw nya'.

babaw na pinqhyagan lga, si tuliq qu mrhuw Yawi' hmwaw mha, "Yukan, ptmlux la!" musa' te kska' ru kmhut nqu pinqhyagan nha'.

"paq" tkhngyang mha "Yawi' Tana'" mkhmay balay qu qba' nya' kinaki' squ tmrgyax. tpaqan nya' rgyas na laqi' nya'.

"cingay iyal pnuhi' su' trakis lga? ini' strang yan qani mnbuw." Yawi' s'angun nya' laqi' Yukan. "bsukan lga, usa' m'abi' la!"

mqwas 'bngan ngta' ru sobih pkslwan la.

Yukan ga, mbasaw cikay. sazing mrkyas mluw squ Yukan Yawi'. musa' squ ngasal na Watan.

"Watan, Watan, tuliq la!" ana ga, ini' 'syuk ru tmucing blihun mtgyah ru si kizyup qsahuy ngasal. si trapal ungat 'syang nha'. yaba' Watan ki laqi' nya' msaraw squ sakaw. ini' muki pala' qu muzi' nha'. memaw

cinkita' qu qnqyanux nha'. rema' pqwaw qu wagi'. msnghuy qu nguhu nha'.

tliqun nya' Watan. ini' nya' z'an qu laqi' nya' hiya'. cyux mhuyul m'abi' qu Watan na'. hazi' na squliq zmwi' qu hiya' ru mtuliq la. yasa mtgyah qu roziq nya' lru baqun nya' sa mha Watan la!

mtuliq tama' qu Watan maqut mha "nanu' zyuwaw su'?"

kintari' bih bang sakaw ru cipoq hngyang na Yukan mha, "kmayal yaba' maku' psblaq ta' la. nyux mlawa' isu' pqlalup squ rgyax na babaw Kulu'."

"kita' squ rgyas na yaba' su'." gmibul squ malat tmlalaw ru mqbubu'. magal squ ini' bhngi cinpqlaq na slqi ru qlisu. kinqryuxan na slqi qasa ga, hmzinas kinwagiq nya'.

mthangal qhzyang mhtuw tanux. mbeng slqi nya' qu Yukan. ini' ktwa' pinqran nha' lga, mtrawil squ Watan hiya'. "Tan, mhuyul saku' mbusuk sa hngan shira'. swali saku' ki." kmayal qu Yukan mha, "ana saku' yan na yungay ga, nyux saku' rema' maras snbwan trakis ka zik na pqlalup ta'. musa' ta' mlata' ga, aki ta' mqoyat."

pinlama' na Yukan squ qwaw ki tbaku'. sbiq nya' Watan lru mqas msbalay la. trhuw kmayal qu Watan mha, "wayal

saku' sm'utux sa hngan shira' mha ni mbrus saku'. phuqil saku' sa btunux na tmqsinu."

"aw' " si kintuki' tmatuk tunux qu Yukan. "Yukan, snhyun misu. sinsmun su' ga, pqasun na yaba' maku'. ita' ka laqi' ga, siki mha ta' sqani. isu' ga, ubuy nqu qutux gaga' ta'. iyat saku' pheli isu' la!"

"nyux su' mbasaw lga, qsahuy inlungan su' ga, wal bgahun na siliq lrwa." memaw psrawil mtqhyang nha' la.

"mbusuk ga, mulu zyuwaw. memaw tpaqan rqyas na yaba' maku'. sayux balay wah." payat hi' nha' ga, wiwan yan para'. ini' tqlu' mhyapas msyaq.

"memaw sami mnkux balay sinn'ang nqu mrhuw ta'. mkiwax kayal lru byacing ga, psyax squ tanux qalang ta'."

"hata qyunam na r'ra' mlata'. qsu' ga, minnu' saku' thok bzyok qnhyun kya." cyux ptqba' qu Yukan. "cyugal heku' kinhopa' nya' ru hminas qutux qba' qu waktu nya' ay'."

"ini' lmay phtuw ke'. pktapaq token su' nqu utux la."

"blaq balay spi' maku' hngan shira'." trhuw kmal qu Yukan mha, "pongi, cyux sisi qu siliq squ kraya' la." ini' pira' kinqran nha' lga, cyux sisi bih kyahu' qu siliq lozi. "tah, cyux smyuk qu ssiliq la. talagay utux ta'."

mzimu' balay inlungan nqu qutux sinltan.

qutux lahuy mkaraw squ qyunam r'ra'. kinwagiq rgyax nya' ga, sazing seng meta'. cyux kya qutux qparung utux. si ga mktzyul hi' hyayan gmiba'. si betaq kayal qu llyu nya'. memaw ini' pqwagi' na wagi'. mskutaw msuna' qsahuy nha' ru ktan nha' sazing popaw tpaq sa klulung. memaw qwayan abaw gayaw qu 'son nha' ru bangun balung qu tuqi na tayal uzi. bbtunux ki qhoniq cyux ki'an na tapung. ana mtyulung ga, thuyay rmuruw tuqi nha' na'.

payat hi' mkhway qmara'. kana pnkux squ qsinu. si ktay cyux mr'ra' te lhgan qu ppara'. mkrroq hmkangi' squ qsinu. mbyaq squ mqasu na rhiyal. maki' qu kinnhan na qsinu.

cinpapak kmayal qu Yukan mha, "Tan, nisan kinhuyan na bzyok uraw qani. lgeni isu' ha."

tmatuk tunux Watan ru gmleng nqu ciwal hi' nha'. galun nya' slqi ru syun nya' pneloq. mkrroq hi' nya'. cinsuru qu Yukan mita' squ tunux na Watan cyux qmbuyang.

mthway hmtog lalaw nya' qu Yukan. ini' qbaq ryax qu Watan. qutux lalaw skura' squ hiya' kmut mha gat! msyas qu kakay nya' hmwaw mha, "agay wah!" si bu' squ skutaw nya' kinmxal ru mtgazyaw rhiyal

qu Watan. ksuru ciwal hi' rema' hmtog lalaw la. lalaw na Yukan ki'an ramu'.

"Yukan, nanu' nyux su' pcyuwagun la?" hmwaw qu hiya' mha, "swa' su' kmut knan pi?" smru' hi' qbaq nya' ru memaw tmroziq.

kmal qu Yukan mha, "baqun su' nanak."

"obaq su' ini' su' snyogiy qu pinturing maku zyuwaw qasa."

"nanak knan qu snhyun maku'."

kakay na Watan ini' tqlu' msramu' ru hnuqil nya' smru' kinmxal kmal mha, "mrhuw bnkis wayal mqas magal cinmmyan ru qwaw ki qqaya'. smwayal mluw squ qutux gaga' nqu Ibw te knan."

"ini' nbah smsyuk squ mtgluw na qutux gaga'."

"wayal su' si ngazi na roziq qu yaba' su' ki knan msbalay. wayal nya' galun qu bniq maku' cimu'. memaw sami hmimoq cimu'." Watan Nabung si 'n_gyut qalux qu trahum nya'.

"mnkis ru mamung qu yaba' maku' la. ana ga, baqun maku' kwara'." pturing msramu' na lalaw squ Watan qu Yukan.

"nyux utux mita' zyuwaw qani. ana saku' mhuqil ga, iyat simu psnhi' na'." memaw tmtu' g'nux qu kinmxal nya'.

"wayal su' laxan qu qutux gaga' su'

la." Yukan ga, sngrjung lalaw squ Watan kmayal mha, "lmqing patus ru mkusa' mluw squ qutux gaga' na Ibw. nangi' mwah pcyaqeh sminan."

Watan Nabung trhuw hiya' nanak mha, "iyat balay sa!" ana ga, ini' nha' pongi. nanu' yasa si syus hiya' mha, "nway qeri. mha ni min'uqu' su' kmut knan ga, nyux utux kin_giwan smpung zyuwaw maku' qani. p'agal su' pnhaw ni utux ta'."

"sami ka qalang Ibw. wal msblaq te isu' ru wiwan su' laqi' myan nanak. kahul isu' qu kinqyaqeh qani phqilan su' ga, psbalay squ kinmqyaqeh."

"ktay ki, laqi' maku' musa' kin_giwan knan smsyuk la." cyux si thbzing squ qsahuy na k'man. smru' squ sinnsyas nya'.

"puy ! sqliq ka ini' thuyay kmayal ke' nanu' thuyan nya' lpi?" kmayal qu Watan mha, "phuqil squ qba' ka kinnalay su' slqi qu laqi' su'."

misu qu Watan magal btunux sbu squ Yukan. ana ga kkahan nya' ru msqaqa' te rhiyal. sr'un nya' qba' qu tunux ru msngzil squ rhiyal. memaw msbzih squ mrqwang qu linngilis nya'. pongan na sazing mrkyas qu mngilis nya'. mthway qu inlungan nha', mkkita' ru kmal mha, "Yukan yasa balay ga!" memaw mrbil qu hngyang nha'.

m'yulung hlahuy ru tltu' hzyaq. ana

ga, psyaxan na wagi' sasan ru memaw mtalah qu roziq na Yukan si kmwa' pkut ktan. thway kmayal qu Yukan mha, "ana m'uju' kmut ga, iyat ta' pswayal tmlux squ gleng na r'tung snonux nqu squliq."

"nway isu' mpanga' squ kinnqwan ga?"

"kuci!"

gbyan nasa, si 'n_gyut mnkum ru sgegay mqwalax.

mrhuw Yawi' Tana' gmibul pala' mtama' te babaw na pinhgan ru muhay squ turu' na huzil nya'. mangay qwalax mluw squ namuw mthuluy. skura' qalang na Qara' tmnga'. Yumin mkahul bih hka' musa' yutas nya'. smok squ heloq ki cinmmyan nya'.

"yutas, cbaqi saku' linhugan na lkmButa' ta' ma'?"

"aw', 'buyay maku' pinqwasan qsu' mha cila kwara' ta'. hnasi squ atu' na agiq ru mucing squ mtbuci' lmuhuw squ ginqwagan na sbqi." Yawi' Tana' mqum tuzyoq phzyuci' qolu' nya' ru mspusal lmuhuw mha,

ox ~ laxi usa' mbbiq na tturu'

mkki na qqlcing

mqiway na ppakaw mguwah ~

kya qu glgan wakil na tokan

thuyay mamu klbu na bahu...

zmup qutux tltu' na behuy. mkrhi qu

hi' nya'. Ingilis nha' mkahul squ qong. wal qu roziq nya' mita' sa qalux na utux mromul squ zik na talap. memaw msrhi qu turu' na Yawi' hwmaw mha,

"ima' simu?"

"Watan Nabung wayal msqun isu' hmimoq squ bniq su' cimu'." utux hopa' cinturu' kmayal mha, "mbzinah squ hmtung tunux nqu laqi' su' Yukan."

si txal mqala' qu qsahuy nya' qu mrhuw. tqohun nya' pkzyup qsahuy ngasal qu Yumin.

maqut qalux utux lozi mha, "zyuwaw qani ga, ungat qbaqan shbah lga? sami ki laqi' kawas qani ga, swa' sami kutan ni utux pi?"

"ana nanu' zyuwaw ga, thyayan psbalay kwara'."

knita' na mrhuw ga, ana nanu' na zyuwaw ga, utux qu smpung kwara'. balay ga, skahul squ qutux gaga' na bnkis pslayun. ana ga, pe ka laqi' nya' Yukan. si agal baw kmut. zyuwaw qani ga, ini' thyazi gmabil tehuk soni' na'. qani ga zyuwaw na pklahang squ qbuli' na ngasal nya'. skura' squ utux ungat qu ksayux nya' ru wal ini' syaqeh saxa' squliq uzi. kwara' zyuwaw na pqhyagan ga, spuawah squ qutux gaga' msbalay kwara'. ana ga, abas zyuwaw na lmqing patus.

memaw mhuqil qu yaba' ki laqi'.

"iyat sami thuyay smsyuk." kmayal qu qalux utux mha, "minswalan sami gmluw squ klbu' na supih mamu maniq."

smyuk hiya' mha, "kziyon maku' zyuwaw qani. phogun ni utux qu Yukan."

mbahing smyuk qu qalux utux mha, "pkaki qalang na Ibwaw qu utux na' pi?"

"..." ini' syuk qu Yawi'.

pinngas na hngyang mhtuw te tanux ngasal. msbzinah tehuk qalang mrkyas ka mingluw squ Yukan lga, skura' squ lhgan mita' qu Yawi' Tana'.

zmup lozi sa tltu' na behuy squ tturu' na Yawi'. mrgul roziq nya' mita'. mromul zik na tnalap qu qalux utux ru wal si kongat la. sgrayan na Yukan qu rangi' nya'. tehuk ngasal bilhun nya' lga, ciwal sinnbwan bzyok nyux squ qsahuy na tokan nya'.

Yukan kmal squ yaba' nya' Yawi' mha, "nyux saku' la!"

mqas balay qu laqi' ki kneril nya' mnaga. sbzyaq nya' tokan qu Yukan. magal squ qinsugan nha' qsinu ka sinnabu' nqu abaw gayaw te tokan. rema' nha' cinmmyan bih rgyax la.

qsugan nya' kwara' lga, sgoyaw nya' hopa' qu yaba' nya' Yawi' mha, "aba', hopa' qani ga, sinnakan maku' isu' qani hiya'."

"ay'!" ini' pqas magal qsinu qu Yawi' ru miray tunux nya'.

lmnglung qu Yukan. ana mqwalax ga, gmalu' qu utux ru magal ta' qsinu na'. ana ga, shira' wal lomun Zipun qu khu' na qalang. phswa' ta' mqyanux la. ini' ga nyux baqun Yaba' qu zyuwaw qasa ga? nosan nya' mita' malat gnibun. ana nya' blequn mita' qu lmwan ru toyax bih pinhkngyan nya' ska' tuqi. pinlkusan nya' ga, ini' qmasi na rramu'. yasa qu mbasaw qu inlungan nya' ru mzyup squ qalang la.

pshriqan nya' in'ina' ki cinngasal qu yaba' Yawi' lga, mthmut maqut qu yaba' nya' mha, "minnwah su' mlata' inu' soni'?"

smyuk qu Yukan, "min_gluw saku' sazing mrkyas mlata' bih lingay na qparung utux."

"ciwal hi' mamu nanak ga?"

"ini' klpaw lga, ciwal hi' minnwah myan tmqsinu la."

"bzyok nanak! ungat binah na sinltan lga?" mnanak cikay sinnyukan na Yawi'.

"hhngan shira', wayal saku' qmasan nqu heloq na tutuh su'." pinsltan nya' ga, mzimu' balay qu hiya' nanak. "yasa biqan saku' bzyok ni utux ta' yan isu' yaba' ka lhnyun su' pqoyatan ni utux bbinkesan."

"min'uju' kmut?"

“ungat qu min’uqu’ pinsltan na qsinu hiya’. bniqan ni utux ta’ kwara’.”

yaba’ nya’ mthmut smyuk mha, “ini’ su’ kngungu’ squ utux ru yaqeh na utux ga?”

si qqala’ qu Yukan mha, “kwara’ ke’ maku’ ga, wayal maku’ spgluw squ qutux gaga’ na qalang ta’. aba’! swa’ su’ phtuw yaqeh na ke’.” ini’ paqut puqing na zyuwaw ru mthmut nqu zyuwaw qu yaba’ nya’. lmnlung qu Yukan lozi mha, zyuwaw qasa ga cyux nya’ ptlwan lga,

“pturing squ utux smunan.”

si tng’ang qu Yukan. wiwan cyux maniq squ qmtux na qruhi.

“lalaw su’ s’unan sa ramu’ ka ungat kinnqwan na squliq!”

zmup qu tltu’ na behuy mkrhiy squ tturu’ nha’. mita’ squ hhazi’ qalux na utux. Watan Nabung yaba’ ki laqi’ mtska’ na qwalax. mtng’ang mita’ qu Watan. memaw mngbang, mqelang, mhutaw qu roziq na laqi’ nya’. mst_yalan kinmxal qu qsahuy nya’.

qenah balay hopa’ qu qwalax ru mtgagap mkrayas squ tninun na mhuqil.

※

“mrhuw bnkis, ini’ tehuk ciwal ryax l’ay.”

squliq na Ibaw ga mlahuy bih blihun

ngasal na Yawi’ Tana’, mngungu’ squ kinsat mwah lmom qalang nha’. tgalu’ squ mrhuw nha’ sbalay zyuwaw qasa. qogun cyux tmtu’ squ bway na tganas. ana ga wal koxan na pinqhyagan nha’ la.

mrhuw Yawi’ ms’urux squ bbu’ gleng ngasal nya’ hmwaw mha, “ ’syang! ’syang! yan simu na yungay mtraq la.”

ini’ syang kwara’ la.

“sazing spi’ maku’ hngan shira’. hutaw g’nux ru mtkalux qu lukus.” muqi pinspnan nya’ qu mrhuw Yawi’ Tana’. “yaqeh na spi’. phuqil hazi’ qu squliq na Ibaw.”

pongan nha’ yaqeh na spi’ qani lga, mnkux kwara’. mkuku’ qu rqyas na mrhuw. ru r’usuw balay ke’ na mrhuw mha,

“squliq na qalang ta’ ga, snhyun maku’ ungat qu lmqing patus. Zipun ga, mung squ behuy na ke’. ana ga nyux mwah smyaqeh itan. mha ni si ta’ klahang qbuli’ bnkis sa Ibaw ga, musa’ cingay squliq ta’ phuqil.” ini’ kzinga’ lga, smom boq roziq nya’ ru psasa’ kmayal, “sinkwara’ ta’ mosa’ hmkangi’ intukan tnga’ na pazih. hata’ n’os shzi’ kyahu’ na qyunam ta’ Hwihay ha.”

kska’ nha’ kkneril cyux sromux mngilis. mnkux squ sinpnan na mrhuw. ana ga ubuy na qutux gaga’. snhyan na utux bnkis pgleng squ tuqi ka ’son nha’. nanak

yasa ungat squliq qu smsyuk squ hiya’ la.

babaw na kkawas lga, minnxal hmuluy squ qalang Ibaw minsbzinah kinhulan ni Yawi’ Tana’ lozi. qinnxan nha’ squ rhiyal na Ibaw ga, kbhul kawas ru mqqnahi’ la. mtqzyu’ qu rhiyal. nngasal ga, mstmaq kwara’. ru ana pinhka’ uzi ga, ms’ungat la! baha hmswa, tehuk pitu’ ryax sinpnan zyuwaw nha’ lga, ini’ nha’ thyazi miq squ kinsat hasesy’ Gogan na Cyama cyun qu sazing patus qasa ru tmu’ squ kkinsat lmom kwara’ qalang Ibaw. minnaki’ sesyaw na llyung Gogan ga, wal nha’ si ngazi roziq qu qalang Ibaw sinsmasuq mtlom.

qqongu’ bih b’bu’ Balung minnu’ squ qqmayah ru mtgegay qu bbqni’ na bnkis nha’ inblan te zik sakaw. m’uzyut qu heloq na sinqongu’ lga, nanak mtgegay na baliq qongu’ ki qbuli’ msthay sa rhiyal qasa.

※

kawas te 1934 (kawas 10 Syowa).

qutux lahuy na squliq mzyup squ qalang na Ibaw. hmuluy qutux kacing qu mmrkyas, s’unan qsinu qu gonyu ru ciwal pinbtwan. babaw na mpu msyaw kawas qhlan mshzi’ squ rhiyal na Hwihay. sgleng na mrhuw kbalay squ qalang Ibaw lozi. msbzinah squ kinhulan nha’ ryax nasa ga, bnkis balay qu Yawi’ Tana’ la. Yumin ga

mtama’ squ blihun skura’ squ yutas nya’ lmuhuw mqwas. Yawi’ ga, gmibun malat ru gmiba’ tari’ qu qqba’ nya’. p’sbalay na ssquliq maki’ te gleng nya’ yan cyux mzwi’ ru kinnari kinnita’ nya’.

“oh~ nyux mwah psbalay qu squliq na Hakawan la.”

mrhuw na Balung Toyu’ ka pink’alu’ hmwaw ska’ nha’ mha,

“us!” cinnguhu qu mrhuw Yawi’.

ini’ nya’ cinrqyas mita’ ru si nya’ biqi turu’ qu lhan. ’zil qbaq nya’ psru’ sa mkuku’ ru mkapil na tari’ nya’.

ana ga, mrhuw na Hakawan mbkuw squ cinmmyan qisnu. hekil trakis, qulih balay, memaw msu’un qu qhzi. mskura’ squ kayal ki rhiyal rmpus ru tmukun qwaw squ utux bnkis. mrhuw na Hakawan Yuraw galun nya’ qengay sa papak nya’ lmuhuw squ linhugan na bbinkesan ta’ mha,

ox~

laxi usa’ mbbiq na tturu’

mkki na qqlcing

mqiway na ppakaw mguwah

kya qu glgan wakil na tokan,

stghuyay mamu klbu na bahu...

si kintuki’ mkturu’ qu mrhuw Yawi’.

ini’ swayal psbalay nqu gaga’. ru mtama’ binah ka Toyu’ ga, memaw yan mcyana’

伊苞部落事件簿

inlungan nya' ru mtqoh kmayal mha,

“mama' Yawi', ta qu wayal kkawas minpira' minwah qu squliq na Hakawan la. psbalay ta' kira' ma'.”

miray qu mrhuw Yawi' kmayal mha, “kawas nasa ga, minwah saku' qalang Hakawan. wal nha' psrahi pinbtwan ska' na tuqi pi? wayal lomun kwara' qu qalang Ibaw. mt'uzyay kinkoxan ta' pira' kawas la...”

“mama' Yawi', kwayal na zyuwaw sraral ga, nway mluw behuy la.” mmuhay rgyas nya' sa mqalux na ngahuq qu Toyu', ru lmnlung qasahuy nya'. mha ni msbalay kira' lga, pqaniq ta' hi' kacing ru nbuw qwaw na trakis. “kuzing ga, ubuy na psbalay. pslazyan maku' qu sazing qalang nqu pinsqehan nha' mpu kawas la! qalang Hakawan ga, baqun nha' nanak wal phogun ni utux sa kawas nasa..., kska', nha' ga mbswak. mhutaw rsnat. cingay squliq mhuqil squ innbu'.” r'tung hmali' nya' kmal mha.

mrhuw Yawi' miray tmroziq squ Toyu' sm'ang mha, “yasa ga! 'say kmayal squ

sazing hi' ka mma' mhuqil qu yab'a laqi' Watan Nabung.”

“ay'! mama' mhani si su' srasi inlungan ini' swayal psblaq ga, nanu' yasa ssaxa' mamu. si ta' psl'utux ru mpanga squ sinparis mamu nanak.”

tmsuqan nqu pinsblayan sa sinsqutux lga, yan hhka' mskitu' ini' thyaizi hmbet qu inlungan nqu mrhuw Yawi'. ini' swayal cin_glwana na qalang Hakawan. mrhuw na sazing qalang pucing ga' wal ini' pswayal sbalay sinpangan nha'. Yumin ga, lmeliq squ yutas nya' Yawi'. mbeng squ hoku' mbukut mrbil ru ms'urux. tmlux cikay ru mqlihan hngyang nya' skura' squ sazing qalang kmayal mha,

“kuzing ga yan wagi' p'ubah squ rgyax. pmasoq rgyax kira' uzi la. bnkis saku' balay yan m'ubah na wagi' nyux saku' smbil mumu' na gasil binkesan. ana simu musa' ana inu' ga, laxi usa' mkki squ qqlcing. mqqeway sa ppakaw. ana ga, aring kira' lga, llaqi' na qalang Ibaw ki Hakawan ga, iyat ta' nbah psyutas la.”

大正十一年（1922年），伊苞社數戶共食同存放小米作物的四方高腳穀倉燃起熊熊大火。那年，尤命拔除犬齒不久，新竹州大溪郡雅奧罕群與臺北州蘇澳郡南澳群二群戰役結束的第七天。

一群頭戴星號鴨舌帽，身著黑色制服的武道能敢警察官吏派出所警手與巡查，持村田式步兵槍荷槍實彈在石田警部一旁戒備。警部命人把火炬全投入高腳穀倉，木樑柱與竹節搭建的八柱穀倉迅速燃起巨火，火焰朝天怒吼，伊苞社整年所有收割的小米粟與玉米農作物都付之一炬。

全社族人被隔離在步槍之外，男人敢怒不敢言。身旁的婦女有的揩著嬰孩拭淚說，「要怎麼過活啦！」有的推揉著自己的男人嚎啕痛哭，「這一年辛苦的收成，毀於一把火。」「要教我們伊苞的族人餓死嗎？」悲憤的情緒在族人之間渲染，怒罵聲與哭聲此起彼落。

火光灼熱，一陣溪谷刮起的強風。尤命夾在簇擁的人叢裡隨大人怒喊。新加入社內祭團的瓦旦·拿奉父子在人群中觀看這一切燒倉過程。嬌小的尤命看見站在人牆前頭的祖父——伊苞社族長亞

威依·達納——就像一株拉拉山的千年檜木，鶴立於人群。他戴著頭環固定稀少的灰髮，頭環上的圓白貝板遮蓋他單線額紋，雙耳穿掛耳管。他粗黑如炭木的眉梢，像獵刀末端上翹，橫眉下的雙目充滿血絲。他左手按在無袖長衣外的長刀，銀亮的彎刀隱約露出魚尾刀鞘外，長刀背板有十幾條記下人頭數的刻痕。

「為什麼焚毀我們的穀倉？」族長亞威依·達納怒視石田警部說，「如果那兩把步槍是我們社裡偷走，自然有神靈的懲罰。」

雅奧罕駐在所警手耳聞當年漆崎中隊長即戰死於亞威依族長們的強攻之下，他那把長刀曾在1910年日治隘勇線擴張的日軍侵略，於西村合流點上的梵梵山山腹戰場，馘下近十顆人頭。昔日的威望迫使日本人向後倒退一步，石田警部隔著警戒線訓斥：

「有野長一¹，駐在所清點出借雅奧罕群攻守同盟繳械槍枝，」警部身形壯碩，別於一般內地人，隔著人牆喊叫，「兩挺十三年式村田步兵槍遺失仍未繳還，我之前已限你七天繳槍，你們仍然冥頑不靈。」

1 族長亞威依·達納的日本姓氏。

「我們的神靈在天上鑒察族人」，族長亞威依指向天起誓，火光在照亮他的臉龐，尖山之戰留下的一道疤痕從左耳上劃至左頤下，「我以祖靈之名問過所有伊苞社人，絕對沒有人藏匿槍枝。」

「哈嘎灣社族長武勞指證歷歷。」警部隔著人牆對族長說。

亞威依·達納問：「我們沒有參加雅奧罕群的攻守同盟去打南澳群。」

說完，他推開警隊人牆，邁開步伐，巡查與警手槍口循著他的動向瞄準。他走近石田警部，俯看矮小的警部，在闇夜下，亞威依六尺之軀挺立在警部目前，給予他極大的壓迫感。

「哈嘎灣社頭目口供與五節芒花壓倒的路線，踐踏的痕跡朝向你們伊苞社。」警部抬頭對族長說，聲音微顫，站在亞威依·達納面前他已失去初至的傲氣。

族長心裡尋思，私藏槍械這件事，並不是薄薄的小刀²，他寬大的一對門牙緊咬著紫黑下唇滲出血漬，頤紋因抿嘴而變形，他對警部說：

「窩藏駐在所步槍不是一件小事

情，怎能憑口供就斷定？」

警部見伊苞族長面目猙獰，退避到持械警手身後，以警隊人牆為屏障，放聲喝道：「巴該亞肉！有野長一，好心借槍去攻打你們的宿敵，你們卻愧對天皇的恩典。」仗著戒備的巡查警手，警部勉強擠出勇氣大訓斥。

「我所說的話是清澈如水，連穿梭水中的鯰魚都一目了然，絕對沒有半點謊言。」族長說。

「你不要再狡辯，我再下最後一次通牒，七天內將兩挺藏槍繳回到武道能敢軍械室，期限一到若未交出，結果就不再只是火燒你們的穀倉，我們就直接從馬崙砲臺砲擊全社，夷平伊苞全社。」石田警部說完，恐於伊苞社人就地群起反抗，旋即匆匆收隊回雅奧罕分室。

族長亞威依抵住刀柄，強忍怒火，眼間顯露肅殺之氣，目送日警離去。

當夜，全社成年男子聚集在族長亞威依·達納家門外的廣場，廣場中心橫放一棵單人環抱的檫木，以及零星的漂流木疊合成火堆，大火照亮廣場，四下通明，河谷地形的晚風輕吹向哈嘎灣的岬角。

七八位各戶成年男子圍繞在篝火堆踞坐，覆蓋披肩凝望火堆，低首不語，所有人籠罩在一片沈重的氛圍之中。廣場很安靜，只聽到谷風刮起火堆發出嘩嘩剝剝，火星迸濺四處飛騰。即使是歷經兩次戰役的亞威依也面色凝重，他用點著的木根火星點燃竹節菸斗後，撫娑著養的黑色土犬，席間不時把耳垂下的耳管取下擦拭，又再塞回耳洞中。

族長末子尤幹醉醺醺的與父親併座，他向父親索要沾染菸斗上的焦油³。

此時，末子尤幹·亞威依站起身，重心搖搖晃晃。兩頰因餐後偷喝米酒釀，泛起了一片紅潮。他清了清喉嚨，哼的一聲說：

「父親已問過在座的每一個人，我尤幹，只相信伊苞社人。」

他瞥向坐在地上的瓦旦·拿奉，話鋒一轉就指著他說：

「一定是他們父子，偷走兩把槍私藏，連累我們伊苞社人被誣賴。」

瓦旦·拿奉氣憤地站起來辯駁。

「我們是來寄居此地初加入你們的祭團，如果不相信我們父子的清白……」，瓦旦停頓了一下，「那就遵

照根布大的遺訓，以出草來證明清白，若我說謊神靈就不會讓我獵獲首級。」

「我們伊苞社人都是有血緣關係，惟有你們是被咬到有裂縫的奶頭⁴，如果不是你們還會有誰。」

瓦旦·拿奉望向族長亞威依，拉起身旁的兒子一起站立。

族長此時也開口說：「瓦旦，若要以出草方式來斷定清白，日本人絕對不會允許的。」

「我們父子倆，可曾有白吃白喝過，不都是以換工方式在此謀生，卻要遭受到尤幹不實的指控，族長你可要為我們說句公道話。」

族長頷首示意道，「你能當著大家起誓，證明自己的清白？」

瓦旦·拿奉看著天上起誓，「有神靈在天上看著我。」他捫著自己胸口，看著會眾，眼眶已然泛紅，「我們父子如果膽敢盜槍私藏，死後必定意外凶死，沒有後代會從我的名字而出。」

「全社穀倉是因你們而焚毀，就算你發誓，我只相信吃過同一個垂下奶頭。」尤幹破口大罵。

「公道在神靈，不在酒醉的心。」

² 古語，「薄薄的小刀」是比喻小小的糾紛。

³ 沾染菸斗油，古時指「祝福」就好像是祖先的唾液黏祝福者。沾染焦油即期許自己像蒙福的人一般。

⁴ 古語「咬過的奶頭有裂縫」，意指血緣關係疏遠；反之，「吃過垂下的奶頭」，則為源出同一血脈的近親。

酒精大肆發作，怒氣填胸的尤幹·亞威依拔起腰際的長刀，他向瓦旦咆哮，「來啊！明天我們就上山去狩獵方式來斷定，神靈一定會讓我先獵到獵物，證明你就是那叛徒。」他舉起長刀衝向對方，男人們紛紛站起來阻止，火光照射在空中揮舞的刀面，金光閃閃的鋒刀格外的刺眼。

一陣喧嚷之後，族長亞威依驀地站起大喊，「尤幹，停止胡鬧！」騷動停歇半晌，他走向夾在勸阻的兩邊人馬之間。

啪！響亮的一聲，亞威依·達納長年在森林狩獵長滿厚實手繭的斷掌，一巴掌摑在兒子臉上。

「你種很多小米是不是？小米酒不是在這個場合拿出來喝，」亞威依斥責兒子尤幹，「酒醉了就回去好好睡覺。」

雞鳴四回，破曉時分。

酒醒大半的尤幹·亞威依偕同二個社內青年，來到瓦旦寄居的旁屋。

「瓦旦、瓦旦，起來了。」尤幹輕聲喊叫，不見對方回應，他把其他人支在門口，自己敲扣竹門，門沒有扣上便

推開門走進去。尤幹蹣跚踩在泥地上，沒有絲毫腳步響聲。瓦旦父子躺在竹床上，苧麻毯子沒有遮蓋下半身，兜襠布裸露下體，晨光從半掩的窗戶投射在酣睡中的兩人身上，父子倆的鼾聲震天穿透竹屋。

他輕輕搖動熟睡中的瓦旦，沒有驚動他的兒子。瓦旦仍然沈浸在睡夢中，他感覺被人推了一把，被那一股推力拉回到現實，於是張開矇矓的睡眼，適應了淡淡的晨曦後才認出是尤幹。

「幹什麼！」瓦旦坐起身，音聲略帶愠怒問。

「我父親說要與你和好，邀你一起去巴博庫魯山狩獵。」尤幹蹲在床邊輕聲說，以免驚動他兒子。

「看在你父親的面子。」他穿上長衣，披肩覆蓋在身上，配戴好藤帽和獵刀，取下掛在竹牆縫隙的長矛及長弓，還未扣上弓線的弓身，足足高出他的頭頂兩手指端長。

兩人肩併肩走出門，他提起長弓，步出社外約長矛射出的距離，尤幹用胳膊摟住瓦旦肩膀，「旦，昨夜我喝醉了，

向你道歉啊！」他說，「希望你能原諒我像彌猴一樣的魯莽，所以在狩獵前我一定要包縛好自己的米⁵，才能夠在獵場蒙福，打到獵物啊！」

尤幹拿出預備好的菸草和酒遞給瓦旦，對方收下菸酒接受了和解。

「我昨夜已指著神靈起誓，如果我有半點假話，等下狩獵時，我會被落石打死。」瓦旦堅定地的說。

「嗯！」尤幹頻頻點頭，「我相信你，尤幹，我父親接受你的誓言，身為孩子的理當照辦，況且你已是我們祭團的一份子，我不該再懷疑你。」

「你的酒醉終於醒了啊！靈鳥讓你的心開竅响。」說著也把胳膊搭上尤幹肩膀上，二人胳膊摟得更靠實。

「喝酒誤事嘛，還被我父親的熊掌巴臉，丟臉死了。」四個人頓時像成群山羌，哄笑成一團。

「我也被你們族長嚇得心臟要掉出來，那一巴掌響得連烏雲都被撩開，月光瞬間投射在我廣場裡。」

「走！我們去拉拉山獵場圍獵，上

次我在那裡打到一隻山豬。」尤幹用手指比劃，「至少有三肘長，光是獠牙就超過一個手掌幅。」

「不能先說出來，神靈會讓你空手而回。」

「昨晚，我的夢很好，是吉夢。」尤幹拍胸脯保證，「你聽，路上方有西列克鳥吱吱的聲音。」他們再往前走，又聽到路下方又有西列克鳥吱吱的聲音，「繡眼畫眉在另一端有回應，這是吉兆。」

四人組成的小獵團在哄笑中跣足步行。

一行人來到鄰近拉拉溪駐在所的共同獵場，海拔一千七百呎的森林，足足需要六人以上才可環抱的千年檜木群聳立在獵場，他們仰望筆直的樹直指著天際，幾道曦陽像刀劍斜刺在林間，鼓起胸膛大口吸吐森林的芬多精。二隻斑鳳蝶翩翩飛舞，停泊在一株鞭葉鐵線蕨，蕨類葉瓣沾滿露珠，幾片姑婆芋葉擋住前行視線，倒木橫互在獵路，青綠色的苔蘚沿地面石塊覆蓋到倒木上，雖有薄霧四人仍然能穿視近廿公尺的能見度。

⁵ 古語，泰雅族人狩獵前，須化解恩怨與和解，若心存紛爭，貿然進入獵場是無法打到獵物。

四人亦步亦趨，小心翼翼地避免赤腳踩在枯枝敗葉上，以免雜聲驚動獵物，幾隻警覺性較高的山羌瞪大黑眼朝他們觀望。他們放低身子，緩慢地在樹林裡梭巡，來到一處低窪地，地面坑坑洞洞，明顯被翻動的痕跡。

「旦，坑洞還是鬆軟的，應該是山豬，你先領頭。」尤幹壓低聲音說。

瓦旦頷頭回應，他走在三人之前。他取下肩上的長弓，扣上繩線，弓身受力彎曲，放低身形，一個箭步在前。箭已在弦上。後頭的尤幹看著他的後腦勺左右來回擺動，專注的巡視獵物。

尤幹從腰間一聲不響的拔出長刀。

瓦旦渾然不知，一把獵刀劈向他，吧嗒！響亮的一聲。一股莫名的力量撞擊在小腿，「agay！（好痛啊！）」他大喊叫，感覺右小腿肚被冰冷的利刀撕開，隨後一陣疼痛自脛骨傳上心口。瓦旦失去重心，摔倒在潮濕的草地上，回頭看著身後的三人已拔出山刀，尤幹的刀刃血淋淋。

「你在作什麼，尤幹。」他咆哮說，「為什麼要砍我？」他雙手撐地，眼神

充滿恐懼。

「你心知肚明。」尤幹說。

「虛情假意和好，原來到現在你還是不相信我指著天起的誓。」

「我只相信自己。」

瓦旦被劈砍的斷腿鮮血汨汨，他忍著疼痛說：「族長也接受了我加入伊苞社祭團的酒肉和贈禮。」

「近親血緣的祭團不會出賣自己人。」

「你也親眼看到我和你父親完成了斯伐睪⁶的儀式，他接受我給的鹽，彼此也舔了鹽。」瓦旦·拿奉的嘴唇漸漸失去血色。

「我父親年老昏聩，但我可看得一清二楚。」尤幹持刀逼進他，俯看瓦旦，刀尖上還淌著瓦旦的血。

「神靈在天上看，就算我以生命作擔保你們還是不信我？」他咬著牙忍受痛楚。

「你背棄自己的祭團。」尤幹把刀抵在他的頸脖說，「私藏步兵槍再假藉加入伊苞社的祭團名義，躲到我們的羽翼下嫁禍給我們。」

6 斯伐睪 (sbalay) 新加入他人的祭團時，通常都要得到該 gaga' 族長之首肯，然後給予族長少許禮物，並舉行 sbalay 儀式。

瓦旦·拿奉極力地辯解：「絕對不是！」他嘶喊說。但無論他如何辯白，他們的耳朵像塞進竹管無法聽勸，於是他咒詛：「沒有關係，如果你誤殺我，有神靈為我作主，降災禍使你遭受報應。」

「我們伊苞社待你不薄，視你如己出，既然禍端因你而起，你的死才能化解災禍。」

「等著瞧，我的兒子會為我報仇。」他瑟縮在草叢堆裡，緊緊抓住傷處。

「啐！不能說話的人能作什麼，」瓦旦冷笑說，「你的兒子會死在你親手作的長弓下。」

瓦旦長聲嗥叫，用盡全身力氣，隨地抓起身旁的石頭撲向尤幹，但被踹回原地。他側躺著頭部壓在手上，嗚咽聲迴盪在山谷間。二個青年聞哭泣聲後，心也跟著軟化，面面相覷說，「尤幹，你確定？」二人聲音顫抖。

晨光如銀劍射進四人周圍地面，林霧沁入肌膚又溼又冷，相較於他的眼神，透射著令人不寒而慄的殺氣，尤幹一字一句清晰而緩慢地說：

「寧可錯殺，也不要屈服在剪短頭

髮的人⁷腳前。」

「罪由你一人承擔？」

「殺！」

傍晚，天色漸暗，飄起綿綿細雨。

雨水順著覆蓋三層竹節的屋頂沿溝滴落，族長亞威依·達納全身裹在披肩內坐在土墩上，擡著黑色土狗的背頸，他靜靜觀看垂下的雨簾。住屋居高臨下迎著河底的風口，他可以清楚眺望隔岸的卡拉溪底和部落。尤命從屋內的三石灶邊跑出來坐在祖父旁邊，他可以嗅得到祖父身上有一股濃重的篝火味和醃肉的味道。

「祖父，可以教我唱大祖宗 Buta' 誠命的口述吟唱嗎？」

「好，就從上次唱到『你們去，超過白茅草的盡頭，到各自水源地……』那一段，」亞威依·達納清了清阻塞的喉嚨，吟頌反覆的旋律：

ox ~ laxi usa' mbbiq na tturu'

(喔呼～不要給人背脊)

mkki na qqlcing

(不要以木板隔開)

mqiway na ppakaw mguwah ~

(不要以荆棘相阻隔)

7 意指日本人。

kya qu glgan wakil na tokan

(若有揹負網袋的成年男孩)

thuyay mamu klbu na bahu...

(能夠使你角落的置物箱豐盈)

一陣風冷颼颼吹過，亞威依感到渾身不自在。倏然間，側邊的角落傳出抽泣聲。他撇過頭探了探，一對黑影背對他蹲在屋簷對角的陰暗角落，無視雨水拍打。亞威依背脊倏地發麻，他對角落的黑影喝道：

「是誰！你們？」

「給你一把食鹽，並與你共舐的瓦旦·拿奉。」身量較大的黑影，背對著亞威依說：「你兒子尤幹在獵首回來的路程。」

族長心裡一震，立時頓悟，催促尤命進入屋內。

黑影又問：「事情沒有轉寰的餘地？為何我們父子卻在陽光照耀的年歲，被神靈砍殺而死⁸？」

「總是有解決的辦法。」

族長深知任何事情皆得在神靈的見證上，以祖先流傳的祭團方法來解決，卻沒有料到末子尤幹會痛下殺手，無端謀殺加入祭團的父子，如今卻演變到連

贖罪的機會都無可挽回的局面。這是他擔負起家中的灰之守護者起，問心無愧於神靈，更不曾虧欠過外人，所有糾紛都會依祭團的習俗獲得圓滿的處置。然而，藏槍一事，連累他們二人父子枉送性命。

「我們父子無法復仇。」黑影嗚咽說。「你曾經允諾我倆在你社內共食到鍋子的底部⁹。」

「我會查明還你公道，神靈自然會懲罰尤幹。」他說。

「伊苞如今還有神靈嗎？」黑影的聲音聽來憂傷，模糊的肩胛震動。

「……」亞威依無言以對。

屋外傳來歡呼聲，尤幹和同行的青年回到部落入口，亞威依·達納順著聲音方向望過去。

之前的冷風又再一次拂過背脊，他回頭定睛注目，搓揉浮腫的眼袋，屋簷角下的黑影已然消失無蹤影。尤幹別去二友，到了家門口，藤編網袋內揹著已切成三等分肉塊的山豬肉。

「喂～我回來囉！」尤幹大聲呼喚父親亞威依。

妻兒在屋內像鯰魚魚貫而出，臉上

堆滿笑容迎接他的歸來，尤幹在門邊卸下背袋，他們都迫不及待取出尤幹分配到的獵物，網袋的皮襯墊外側還塞入以姑婆葉包縛著的肉塊，是事先在山上煮熟並用鹽及米飯醃製的山豬肉。

「來，這幾份是給你們的。」尤幹挑出幾塊大小不一的獸肉，揀起其中最大，他送給父親亞威依：「父親，這最大塊的豬肉是我特地留給你的。」

「哼！」亞威依沒有接受尤幹留給他的獵物，別過頭去，保持反常的沈默。

兒子尤幹心裡想，在雨天的氣候，蒙祖靈賞賜獵物讓他捕捉，況且所有穀倉昨天被無理的日本人燒光，全社處於即將斷糧斷炊的苦境，父親卻推掉這份得來不易的山豬肉，難道是父親發現了端倪？他在心裡反覆琢磨。他睨視自身左肩披掛的菱形格紋披肩，一路上他曾檢視過內襯的無袖長衣與內襯的棗紅菱肚兜，並未沾染任何血漬，於是他才寬心進入部落。

父親亞威依支開所有家人，要求伊娜（媳婦）遣孩子入屋，他把門帶上問尤幹，「今天是到哪裡狩獵？」父親口

氣堅硬地問。

「和二位青年到鄰近檜木群的獵場。」尤幹回。

「只有你們三人？」

「一大清早，我們三人就上山去射獵物。」

「除了山豬以外，還有獵到其他的？」亞威依口氣反常冷淡。

「幸好昨夜在廣場時，有沾染您菸斗內的焦油。」他欣欣自得說起捕獲獵物的功勞，「神靈今天才給我們遇到這隻山豬，就像父親您一樣常常受到祖靈的蒙福。」

「誤殺？」

「獵物怎麼會被誤殺，都是神靈賜給我們的。」

「你不懼怕神靈或惡靈？」父親一臉愠色道。

尤幹驚詫說：「我說每一句話、每一舉止動作，都遵照祭團和部落的戒律，父親卻為何口出此言。」對於父親不問緣由的責問，他既是憤怒又疑惑，但又轉念一想，父親是不是起了疑心。

「對天上的神靈發誓。」

尤幹發愣，猶疑了須臾，抿著嘴像吃了苦瓜。

⁸ 年老氣數已盡，為神靈收割，但因故而死，則要說成被神靈砍殺。

⁹ 「鍋子的底部」，比喻兩家能共食分享食物，永遠和睦相處直到生命氣息的結束。

「你的刀沾滿了無辜人的血！」

一陣冷風吹過他們，兩人背脊同時發麻。一對黑影倏然閃現，兩人怔怔望著瓦旦·拿奉父子佇立在雨中，瓦旦瞠目而視，他的兒子眼神流露出空洞、孤獨、絕望，對生命的渴望以及無盡的悲痛。

雨勢加劇，滂沱大雨穿透過死者的魂靈。

※

「族長，還剩不到三天了吶。」

伊苞社人聚集在亞威依·達納家門前，眾人憂心駐在所巡查指定的期限一到旋即焚燒全社，請求族長答覆解決情形。前院白面鼯鼠在櫻花枝桠覓食櫻桃，卻被爭嚷聲嚇離。

「安靜！安靜！大家不要像成團的猴群一樣。」族長亞威依站在家門前石垛突出地，大聲喊叫。

會眾噤聲下來。

「昨夜我夢見兩個夢，牙齒脫落和衣服被燒毀，」族長亞威依·達納宣布夢占。「夢占為凶夢，伊苞社將有不祥

之兆和族人死亡。」

眾社頃刻靜默，所有人對族長的夢占結果驚噩。族長一臉皺容，沉重地說道：

「我相信社內絕對沒有人私藏步槍，日本人聽信謠言，但來者不善，若我們繼續在伊苞社這裡守著祖先的爐火，勢必會有更多人死傷……」他遲疑些時，捫了溼潤的眼眶，他才哽咽宣布，「全社要尋找可用手鋤敲擊處¹⁰的新墾地，暫時遷移到部落獵場下方的魔亥地去。」

人群間傳出驚嘆，婦女低頭啜泣。縱然對於族長臨時的決定感到驚訝，但祭團成員們因深信祖先會在夢中啓示正確道路，無人對亞威依族長有絲毫怨言和違背之意。

多年之後，亞威依·達納再次帶領伊苞社眾回到祖居地時。那塊伊苞社人世居百年的土地已然荒廢，地面坑坑洞洞，家屋燒毀後腐化，連三灶石也蕩然無存。因為，七日期限一到，大溪郡雅澳罕分室收繳不到那兩把村田步兵槍，遂派員焚燼空無一人的伊苞社，雅澳罕溪流域兩岸各社目睹了大火吞噬全社。

¹⁰ 原文「pkzikan balung」，形容尋找生存的空間，古時皆以此句為尋找新獵場、耕地、空間作為隱喻。

馬崙砲臺白砲砲轟那一片豐饒的梯田，以及家屋竹床底下穴葬的祖先遺骸，當煙火熄滅，伊苞社只剩下煙硝味和殘留的灰燼，破碎的彈殼和粉碎的骨骸全都攪和在地表面的泥土中。

※

昭和十年（1935年）。

一彪人馬浩浩蕩蕩走入伊苞社，青年們牽著一頭牛，網袋揹著各式豐滿的獵物，以及三件貝珠裙。迫遷魔亥地後十幾年的光景，族長帶領全社重建伊苞，遷回原地。那時，亞威依·達納已是年老昏花的老人。尤命坐在家屋門檻上向祖父背頌口述吟唱。亞威依裏在披肩內，雙手抱著兩腿，請求和解的隊伍在他眼前模糊的搖晃。

「啣～哈嘎灣社人來斯伐睇囉！」

受託求和的伐隆社族長斗尤在隊伍前呼喚。

「哼！」族長亞威依嗤之以鼻，不屑一顧求和隊伍。

老人撇過頭去正眼也不瞧一眼，佝僂的身子轉身背對哈嘎灣社人，左手臂搭在皺巴而結痂的左膝頭上。

哈嘎灣社人族長擺置盛著自釀的小

米酒、糯米團的竹筒與高山鯷魚、山豬肉的盛具，隨後舉起裝滿小米酒的竹杯，食指沾上酒液，向天、向土地、向祖靈灑酒。哈嘎灣社族長武勞取下耳垂下的耳管，開始以口述古調的方式求和：

ox~

laxi usa' mbbiq na tturu'

mkki na qqlcing

mqiway na ppakaw mguwah

kya qu glgan wakil na token,

stghuyay mamu klbu na bahu...

族長亞威依依然背對他們，不理會和解儀式。坐在一旁的斗尤心如被火燒得焦急說：

「馬罵（伯父）亞威依，哈嘎灣社人這麼多年來無數次了，今天就作成和解吧。」

族長亞威依轉過身來說，「當年我去哈嘎灣社時，他們有在路上懸掛貝珠飾？伊苞全社被焚毀，多年來我們在饑餓與死亡的恐懼中渡過……」

「馬罵亞威依，過去的事就讓它隨風去嘛。」斗尤撫摸臉上黑豆般大的肉瘤，他心裡只想著，今天如能劃下句點作成和解，馬上就可以吃到稀有的牛肉

和小米酒釀：「我是中間人……調處兩社間十年的恩怨這麼多次……哈嘎灣社這些年自知遭受神靈的懲罰……上吊自殺的、跌落山谷、病死的很多人。」他的口吃又開始發作。

族長亞威依回過頭來瞪視斗尤，斥責他說：「好啊！你去跟那兩個無辜死去的瓦旦·拿奉父子去說。」

哈嘎灣社人低頭不語。

「唉！馬罵，如果你仍然執意不和解，那你們兩造雙方就在今天作成仲裁，神靈在天上鑒察，兩社就要自己承擔後果。」

最後一回的和解儀式結束，族長亞威依的硬心好比石灶難以拔出，自始至終未接受哈嘎灣社議和的請求，兩社族長當下作成兩社互和解不成的決議。族長亞威依弓著脊背，拄著杖顛抖地站起，尤命攙扶祖父。族長亞威依一雙皺手交疊在杖頭，略待沈默半刻，他吐出低啞的嗓音，兩社眾人靜聽。

「我就如同太陽落下山嶺，一天的日子也隨之結束，讓我這日暮西山的老者遺留下話語，大祖宗遺訓本不該以木板隔開，不以荆棘相阻隔，我們在此從今往後，伊苞和哈嘎灣兩社兒女，永不得嫁娶。」

評審心得

trang sa wahan ta' mzyup na Gipun ga, baqun na Gipun mha mawtux balay qu Tayal. nanu' yasa skahul nha' sa glu ta' Tayal nanak. mwah smbahuw squ ita' Tayal. tay mkkut nanak qu lhga' ru tay ini' psqutux mha. nanu' yasa kahul sa "ini' kbaq msqutux qu Tayal". ru si kzimu' mita' mkkut nanak Tayal qu lhga'. pzyux iyal yan qani ka mkkut nanak Tayal tay qalang ta' uzi.

ktan ta' tpcingan na sazing qalang Ibaw ki Hakawan qani ga, wal ini' thuyay sbalay. baha mswa', wal plhingan qu inlungan na saxa' qalang lga, wal si luhing kin'utux ru smbil sa yaqil na kay la.

biru' qani ga, kya cikay na' qu ini' kintayhuk na binrwan nya' na'. yan nqu 連動結構，說話者用語“ ”的及拼寫等方式，siki pinbaqan miru' na'. 當然也有不少句子翻譯得不錯，例如「銀亮的彎刀隱約露出魚尾刀鞘外」「kinsmyax na lalaw yan ngungu' qulih mhtuw squ llyu na ubu'.”

本篇文章充分展現出泰雅族語言文化的智慧，例如古訓及隱喻的呈現，很能體現泰雅語言的美感及深度，令人激賞。雖然，泰雅族論及和解儀式 sbalay 時，希望「宜解不宜結」，但本篇的結局卻事與願違。反映出人與人之間或部落與部落之間發生衝突時，當如何處理，心底的糾結，非三言兩語能形容。

評審簡介

錢玉章 Pawang Iban
新竹縣尖石鄉新樂國小教師